

■ వెళ్ళేరు చంద్రశేఖర్

ఇంటి ఎదురుగా అగిన ఆటోరికాలోంచి దిగిన కొడుకు సంపత్ని చూడగానే ఆశ్చర్యపోయారు శాంతమ్మ, రవణయ్య మేష్టారు.

శాంతమ్మ శాంతగా, రవణయ్య మేష్టారు రవణయ్యగా చలామణి అవుతున్న రోజుల్లో పుట్టిన ఒకే ఒక్క కొడుకు సంపత్. ఏదో డేకుతూ డిగ్రీ వరకు చదివాడు. పట్టుంలో ఉద్యోగం చేస్తున్నాడు. రవణయ్య రవణయ్య మాష్టారుగా మారి, పట్టుంలో చేస్తున్న మాష్టారుగిరి నుంచి రిటైరై పట్టానికి దూరంగా, సబర్బన్లో ఓ రెండు గదుల ఇల్లు కొనుక్కొని, గవర్నమెంటు పెన్షన్తో కాలం వెళ్ళదీస్తున్నారు.

సంపత్కి ఉద్యోగం దొరకగానే పెళ్ళయిందని పించారు. వచ్చిన కొడలు వేరుందామని ఒప్పించింది మొగుణ్ణి. సంపత్, సంపత్ పెళ్ళాం జయంతి పట్టుంలో కాపరం పెట్టారు. సంపత్కైతే తల్లి, తండ్రిని వదిలి వెళ్ళాలని లేదు. అది తల్లిమీది ప్రేమ, తండ్రికి వచ్చే పెన్షను మీద అభిమానం, అద్దె లేకుండా ఇల్లు దొరికిందన్న ఆర్థిక అంతరాత్మ ప్రబోధం కావచ్చు గానీ, కొత్త గడపలో అడుగు పెట్టిన జయంతికి అత్తగారు పెత్తనానికీ, మావగారు అధారిటీకి ఉన్నారనే అనవసరపు ఆలోచనతో, స్వేచ్ఛని కోరి కాపురాన్ని పట్టుం పట్టుకుపోయింది.

పట్టుంలో స్వేచ్ఛ అయితే ఉందిగానీ ఇల్లు ఎవడూ వట్టినే ఇవ్వడు సరికదా, గది అద్దె అయిందంటే, నీళ్ళుంటే వంద, కరెంటు ఉంటే యాభై, పక్కనే కూరల బజారుంటే మరో యాభై అంటూ పెంచుకుపోవడమే కాక, దగ్గర్లో బైస్కోపు ఉంటే యాభయ్యో, వందో అద్దె పెరిగే స్కోపు కూడా లేకపోలేదు.

ఇవన్నీ మనం అడికంగా ఖర్చు చెయ్యాలి కదా అని సంపత్ వాపోతే, మీరేం గాబరా పడకండి, నేను ఉద్యోగం చేస్తానూ అంటూ చిన్న సైజు ఉద్యోగంలో జాయిన్ అయింది జయంతి.

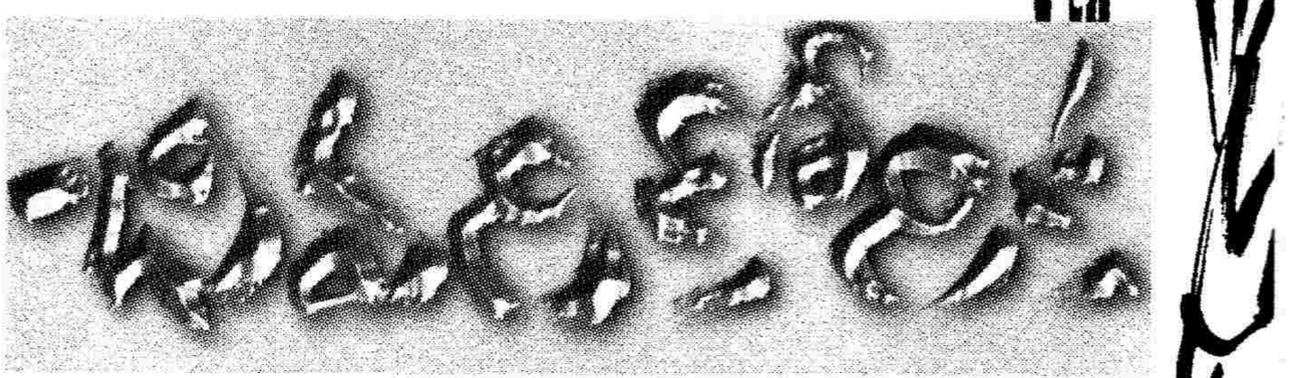
ఇద్దరూ ఉద్యోగాల్లో ఇమిడిపోవడం వల్ల సరైన సౌకర్యం లేక పురుషుడైన సంపత్ ఇబ్బందిలో పడ్డాడు. ఎందుకంటే, ఎల్లప్పుడూ తల్లిచాటునే పెరిగిన సంపత్కి తల్లి సుఖం బాగా తెలుసు.

శాంతమ్మ శాంతగా ఉన్న రోజుల్లో, లోకం గడుసుదనంలో వెనకబడి తనతోపాటు శాంతని కూడా వెనక్కి నెట్టేసింది. అందుకే శాంత 'తన' అనే పరిధిలో పెరగక తన మొగుడూ, పిల్లాడే సర్వస్వం అనే లంపటంలో పడి, లోకంలో జరుగుతున్న మార్పు తనకోసం కాదు తన పిల్లాడి కోసం అన్న వెర్రితనంలో పడ్డా, వెర్రి శాంతమ్మగా కాక తల్లి శాంతమ్మగా మారిపోయింది.

తల్లి శాంతమ్మలో చిన్నప్పటి ఒడి, వెచ్చదనం, పెద్దయ్యాక చేతి కమ్మదనం రుచిచూసిన సంపత్కి, తల్లిని విడిచి హోటల్లో టిఫిన్లకి, ఆదరా బాదరాగా వండిన జయంతి వంటకాలకి ఎరకావడం ఇష్టం లేకపోయినా తప్పనిసరి అయింది.

తల్లికి, తండ్రికి దూరంగా పట్టుంలో కాపరం ఉంటున్నా, వారాంతానికి తల్లి దగ్గరికి వచ్చే సేవాడు. అతని వెనకే గొణుక్కుంటూ జయంతి వచ్చేది. జయంతి గొణుగుడు, సణుగుడై, సంపత్ని పట్టి పీడించింది కొన్నాళ్ళకి. కానీ, ఆ సణుగుడు, రణగొణ ధ్వనుల రూపం చెందకుండా సంపత్ తల్లితండ్రుల దగ్గరకు రావడంతో ఎడాన్ని పెంచి, జయంతికి కాస్త ఊరట కలిగించాడు.

అలాగని జయంతికి శాంతమ్మ, రవణయ్య మేష్టారుంటే ఏదో శత్రుత్వం ఉందని అనుకో కూడదు. కానీ, జీవితంలో ఆదివారాల్లో మాత్రమే స్వేచ్ఛ దొరుకుతున్న తమకు, తల్లితండ్రుల దగ్గరకు వెళ్ళి కాలాన్ని వృధా చేసుకోవడం ఇష్టం లేదు. అంతే. జయంతికి ఆదివారాల్లో సినిమాకి వెళ్ళి అందులో

తల్లితండ్రుల కోసం, చెల్లెళ్ళ కోసం, ప్రియురాలి కోసం మూడు గంటల పాటు కనరత్తులు చేసిన అభిమాన హీరోని ఇష్టంగా చూసి, కాసిన్ని కన్నీళ్ళు కార్చేయడం శ్రేష్టం అనుకుంటుంది. సినిమా లేని రోజుల్లో సాయంకాలాలు నముద్రపు ఒడ్డున పిల్లగాలి చల్లదనాన్ని అనుభవిస్తూ, కప్పు ఐస్క్రీమ్ చప్పరిస్తే కాని, వారం రోజులూ చేసిన చాకిరీ తాపం తీరేది కాదు.

రోజులు ఎప్పుడూ ఒక్కలా గడవ్వు. లేదా గడుస్తున్న రోజులు ఎప్పుడూ ఒక్కలా ఉండవు. ఉండాలని అనుకోవడం పొరపాటు.

ఇలా సాఫీగా జరిగిపోతున్న జీవితానికి అడ్డకట్ట వేస్తూ, సంపత్కి కడుపులో చిన్న నొప్పి బయలుదేరింది. ఇంట్లో సాధనాలకి కడుపు నొప్పి తగ్గినట్లు కనబడ్డా, మళ్ళీ ఉద్భ్రతంగా వచ్చింది. ఈసారి డాక్టరు దగ్గరకి వెళ్ళక తప్పలేదు.

కేసు గురించి వింటే వంద, చూస్తే రెండొందలూ పుచ్చుకునే డాక్టరు దగ్గరకి వెళ్ళారు. వెళ్ళక తప్పలేదు.

అంతకన్నా మంచి డాక్టరు ఆ చుట్టుపక్కల లేడని లోకం కోడై కూస్తోంది మరి!

డాక్టరు తాను చూడగలిగింది చూసి ఒక కాగితం మీద తాను చూడలేని అనేక విషయాల్ని ప్రశ్నిస్తూ, ఈ టెస్టులవల్ల తన నాలెడ్డి పెరిగే అవకాశం ఉందని అభిప్రాయం వ్యక్తం చేశాడు. అతని టెస్టుల అభిప్రాయపు చిట్టాలో చివర్న ఓ క్లినికల్ లేబొరేటరీకి వెళ్ళండి, వాళ్ళు చాలా చవగ్గా టెస్టులు చేస్తారు అని చెప్పాడు.

జయంతి, సంపత్ డాక్టరు చేసిన సహాయానికి వంగి వంగి నమస్కారాలు చేసుకుంటూ టైటకి వచ్చి, చూపించుకున్న పుణ్యానికి రెండొందలూ చెల్లించి, ఆటోలో ఆయన చెప్పిన క్లినికల్ లేబొరేటరీ వెతుక్కుంటూ వెళ్ళి, ఆటోవాడికి ఓ యాభై రూపాయలు సమర్పించుకుని, క్లినికల్ లేబొరేటరీ బెంచీ మీద గంట సేపు కూర్చుని తమ టర్న్ వచ్చాక రక్త పరీక్ష, ఎక్స్రే, మోంటెక్స్ ఆదిగాగల టెస్టులు చేయించుకుని, డాక్టరుగారు చుట్టుపక్కలన్న క్లినికల్

లేబోరేటరీలని వదిలి, తమని రక్ష పరీక్షలకి ఇంతదూరం ఎందుకు పంపించాడా అని ఆశ్చర్యపోయారు.

క్లీనికల్ లేబోరేటరీవాడు చేసిన టెస్టులకి ఎక్కువ తీసుకున్నాడో, తక్కువ తీసుకున్నాడో తెలీదుగానీ, ఆటోవాడికి మాత్రం అదనంగా వంద రూపాయలు వదిలినై. లేబోరేటరీ రిజల్టు అలవోకగా చూసి, ఇ.ఎస్.ఆర్ పెర్సెంట్ ఎక్కువగా ఉంది. అంటే జబ్బు ఏక్స్టివ్ గా ఉంది అంటూ నాలుగు రకాల ఏంటి బయోటిక్స్ రాశాడు డాక్టరు.

ఇంకేముంది మందులతో జబ్బు తగ్గిపోతుందన్న

నమ్మకంతో తమకి తెలుసున్న అప్పులు పెట్టే మందుల దుకాణంకి వెళ్ళి, మందులు అడిగారు. ఈ డాక్టరు రాసిన మందులు తన దుకాణంలో లేవన్నాడా దుకాణంవాడు. మళ్ళీ వాళ్ళిద్దరూ డాక్టరు దగ్గరికి వచ్చి, ఆ మందులు తమకి తెలిసిన దుకాణంలో దొరకడం లేదని వాపోయారు.

డాక్టరు చిరునవ్వు నవ్వి, “మీరు ఎక్కడికో ఎందుకు పోయారు. నా ఆస్పత్రి పక్కనున్న దుకాణంలో ఈ మందులన్నీ దొరుకుతాయి” అంటూ చిదంబర రహస్యం చెప్పాడు.

జయంతికి, సంవత్సర ఆ దుకాణంలో మందులు డబ్బెట్టి కొనక తప్పలేదు. వెయ్యి రూపాయల దాకా వదిలాయి కదా. రెండు కోర్సుల మందులు కడుపులోకెళ్ళాయి. ఇంక కడుపు నొప్పి దాని బాబుతో సహా వదిలిపోతుందని సంవత్ అనుకుంటే, కడుపు నొప్పి ఇంకోలా అనుకుంది. మందులకి తాత్కాలికంగా నెమ్మదించినా, నెల రోజులు తిరక్కుండానే మళ్ళీ నొప్పి మొదలైంది. ఈ సారి అదే డాక్టరు దగ్గరికి వెళ్ళాడు సంవత్.

డాక్టరు మళ్ళీ చూడానికి కన్నలెన్నీ ఫీజు రెండోందలు తెచ్చున్నాడు. “నెల ముందే కదా ఇచ్చాను” అని సంవత్ అంటే, “దానికి ట్రీట్ మెంట్ చేశాను కదా” అన్నాడా డాక్టరు. కానీ, నా నొప్పి తగలేదని సంవత్ అంటే, ప్రతీ ప్రత్యేకమైన కన్నలెన్నీకి ప్రత్యేకంగా ఫీజు ఇచ్చుకోవలసిందే అని రెండోందలు పుచ్చుకుని ఈసారి పాతిక టెస్టులు రాశాడు. ఈసారి టెస్టులకి వెయ్యి దాకా ఖర్చయింది దంపతులకి. ఆ టెస్టులన్నీ అరగంట సేపు అటూ

ఇటూ చూసి, “మీరో స్పెషలిస్టు దగ్గరికి వెళ్ళండి” అని చెప్పి తనకి తెలిసిన గాస్ట్రో ఎంట్రీయాలజిస్ట్ పేరు రాసిచ్చాడు.

మాయాబజారులో కృష్ణుడు చెప్పినట్టు, చిన మాయను పెను మాయ అది స్వాహా! ఇది స్వాహా! అని స్పెషలిస్టు ముందుగా అయిదోందల ఫీజుచ్చు కుని డేటిచ్చాడు. ఆ డేటుకి సంవత్, జయంతి గాబరాగా వెళ్ళారు ‘పెను మాయ’ డాక్టరు దగ్గరకు. ఆయన తన వంతు పరీక్షలు కానిచ్చి, ముందు డాక్టరు చేసిన పరీక్షలేవీ పనికిరావని, తనవంతుగా పరీక్షలన్నీ తనకు నచ్చిన అచ్చివచ్చిన క్లీనికల్ లేబోరేటరీలో చేయించి, వాటిని అరగంట పరీక్షించి, పరిశీలించి, పరిశోధించి, ఆ టెస్టులేవీ పనికి రావని తెల్పాడు. అయితే, సంవత్ ని పట్టి పీడిస్తున్న జబ్బు ఏమిటి? దంపతులిద్దరూ డబ్బు వదిలి జబ్బు వదలకపోయేసరికి అయోమయంలో పడ్డారు.

స్పెషలిస్టు చివరగా తాను డౌటునుకున్నట్టుగా బయోప్సీ చేయించాడు.

అది పాజిటివ్ అన్న రిపోర్టు వచ్చింది. డాక్టరు దంపతులిద్దర్నీ కూర్చోపెట్టి, తాను కనుక్కున్న సత్యం వాళ్ళకి చెప్పాడు.

సినిమాలో క్యాన్సర్ తప్ప, మెడికల్ వరల్డులో క్యాన్సరు ఆటుపోటులు తెలీని జయంతి తరువాతి సీనులో సంవత్ చచ్చిపోతుట్టుగా కనబడి ఏడ్చే సింది. సంవత్ గూడా విచారంగా ముఖం పెట్టాడు.

అది చూసి డాక్టరు, “ఈ రోజుల్లో క్యాన్సరుకి బయపడవలసిన పని లేదని, సంవత్ క్యాన్సరు ఏ స్టేజిలో ఉందో ఎస్సీమేట్ చేసి, దానికి ట్రీట్ మెంట్లు చేయగల సత్తా హైద్రాబాద్ డాక్టర్లకుందని, మీరక్కడకి వెళ్ళండి” అని, తనకు తెలిసిన నర్సింగ్ హోమ్ అడ్రసు ఇచ్చి, “అక్కడ ట్రీట్ మెంట్లుకి ఎంత అవుతుంది” అన్న సంవత్ ప్రశ్నకి సమాధానంగా, ఓ యాభై వేల వరకూ ఖర్చవుతుందని తెల్పాడు.

సంవత్, జయంతి ఆలోచనలో పడ్డారు. యాభై వేలూ ఎక్కడ పుడతాయి? ఇద్దరి ఉద్యోగాలూ చిన్నవే. జయంతి ఓ రోజు ఉద్యోగానికి వెళ్ళకపోతే, ఆ రోజు జీతం దొరక్కపోవచ్చు. అలాంటిది యాభై వేలు ఎలా పుట్టిస్తుంది? ఇంక సంవత్ ఎన్ని లోన్లు పెట్టినా వదివేల కంటే ఎక్కువ రాలవు. సంవత్ కన్ను గ్రూపు ఇన్సూరెన్సులు, లైపు ఇన్సూరెన్సులూ, లైపున్నంత కాలం అందుబాటులోకి రావు. అలాంటప్పుడు యాభై వేలు ఎలా పుడతాయి? ఈ జబ్బు గురించి తెలిస్తే, అప్పు పెట్టేవాళ్ళు కూడా జంకుతారేమో? ఎవరు అప్పు పెడతారు? తగ్గుతుందన్న ఆశతో అప్పు చేసి హైదరాబాదు వెళ్ళడమా? లేక చావుకోసం ఎదురు చూస్తూ ఈ పట్టులోనే కూర్చోవడమా? ఏదీ తేల్చుకోలేకపోయారు.

ఆ సమయంలో జయంతికి ఈ విషయాన్ని మామగారికి చెప్పి సలహా తీసుకుందామనే ఆలోచన కలిగింది. సంవత్ కి కూడా ఈ విషయాన్ని తల్లికి కాకపోయినా తండ్రికి చెప్పామనే ఆలోచన వచ్చింది.

ఆదివారం నాడు ఇంటికి వచ్చిన కొడుకూ, కోడల్ని చూసి ఆనందపడింది శాంతమ్మ. విషయం తెలుసుకుని విషాదంలో కూరుకుపోయారు రవణయ్య మాస్టారు.

కొడుకూ, కోడలూ ఈ విషయం తనకి చెప్పడంలో అంతరార్థం ‘యాభై వేలూ సర్దమని’ కూడా కలిసుందని ఆయనకి తెలుసు.

కొడుకూ, కోడలూ రెండు రోజులు ఆఫీసుకి సెలవు పెట్టి వచ్చారు. అది తెలిసి ముందాశ్చర్య పోయినా, కొడుకూ, కోడలూ, భర్తా రహస్యంగా మాట్లాడుకోవడం, తాను వెళ్ళగానే మాటలు ఆపేయడం, కోడలి బుగ్గల మీద కన్నీటి చారికలు, కొడుకు దీనవదనం, భర్తలో కనిపిస్తున్న పరధ్యానం ఆమెకి అనుమానం కలిగించాయి. కొడుకు

సంవత్ కి ఉద్యోగం దొరగానే పెళ్ళయిందని పించారు. వచ్చిన కోడలు వేరుందామని ఒప్పించింది మొగుణ్ణి. పట్టుంలో కావరం పెట్టిన సంవత్ కైతే తల్లి, తండ్రిని వదిలి వెళ్ళాలని లేదు.

మెదడులో ప్రతి న్యూరాను ఎడనూ అవిడకి తెలుసు. అలాంటి శాంతమ్మ, రెండో రోజు భర్త కొడుకూ కూర్చోనుండగా, “విషయం ఏమిటి? నాకు చెప్పరా” అంటూ కొడుకుని, భర్తని నిలదీసి అడిగింది. వాళ్ళు తటపటాయిస్తూంటే, “నీలో నువ్వు ఎందుకు బాధపడతావే? నలుగురితో చెప్పుకుంటే సగం సమస్య తీరుతుంది. అసలు విషయం ఏమిటో మాకు చెప్పు” అంటూ కోడల్ని నిలదీసింది.

కోడలు చెప్పిన విషయానికి శాంతమ్మ షాక్ తింది. ఏడవడం మర్చిపోయింది. ముప్పై ఏళ్ళ కొడుకు క్యాన్సరుతో బాధపడుతున్నాడన్న విషయం అవిడ బుర్రలోకి ఇంకడానికి చాలా సమయం పట్టింది.

ఆ తర్వాత శాంతమ్మ రవణయ్య మేస్టార్ని ఎలాగేనా డబ్బు కూర్చుండి అన్న విన్నపం చెయ్య నక్కరలేకుండానే రవణయ్య మేస్టారు తేరుకున్నారు. “ఈ రోజుల్లో క్యాన్సరేం పెద్ద జబ్బు కాదు లేవోయ్. అది హైదరాబాద్ లో బాగు చేస్తారు. అక్కడికి వెళుతున్నారు” అన్నారు.

రవణయ్య మాస్టారు నడుం బిగించి, ఆఫీసుల చుట్టూ తిరిగి, తన పెన్షన్ పూర్తిగా అమ్మేస్తే, కొడుకు అవసరం తీరుతుందని తెలుసుకుని, పెన్షన్ ని పూర్తిగా అమ్మేసి, యాభైవేలూ తీసుకొచ్చి కొడుకు చేతిలో పెట్టారు. రోజు గడవడం కోసం ఓ చిన్న ప్రైవేటు స్కూల్లో మాస్టరుగిరికి కుదురుకున్నారు.

యాభై వేలు చేతిలో పడేసరికి జబ్బు తగ్గిపోయి నంత ఆనందం వేసింది సంపత్ కి. సంపత్, జయంతి హైదరాబాద్ వెళ్ళారు.

* * *

హైదరాబాద్ లో సంపత్ కి కెమో థెరపీ మొదలైంది. జుత్తూడింది. శరీరం కమిలినట్టయింది. కళ్ళ కింద నల్లటి చారలు తేలాయి. కడుపులో మేలిగ్నస్ గ్రోత్ తో అభివృద్ధి చెందుతున్న కణాలు నాశనమయ్యాయో, లేదో తెలీదు గానీ, తీసికెళ్ళిన డబ్బు యాభై వేలూ కరిగిపోయాయి.

జబ్బు తగ్గిందో లేదో అర్థం కాలేదు. డాక్టర్లు కెమో థెరపీ ఇంకా సాగాలంటున్నారు. ఆ సమయంలో అసలు విషయం డబ్బు కొదవ గురించి డాక్టర్లకి చెప్పకుని, తన సంగతేమిటో తేల్చి చెప్పమని మొరపెట్టుకున్నాడు సంపత్.

డబ్బుకి కొదవ లేదంటేనే ఈ రోజుల్లో డాక్టర్లు ప్రీటుమెంటుగాని, డబ్బుకి కొదవ ఏర్పడితే ప్రీటుమెంటు డైరెక్ట్ కూడా మారిపోతుంది. హైదరాబాద్ డాక్టర్లు సంపత్ తో “బొంబాయి జస్టోక్ హాస్పిటల్లో దీనికి తగ్గ విధంగా ప్రీట్ చేసి, రోగం ఏ పరిస్థితిలో ఉన్నదీ అంచనా వేసి చెప్పగలరని, బొంబాయి వెళ్ళమని” సలహా ఇచ్చారు. కానీ, బొంబాయి వెళ్ళడానికో ముప్పై వేలు కావాలన్నారు.

ఆ ముప్పై వేల కోసం జయంతి రవణయ్య మేస్టార్ని ఆశ్రయించక తప్పలేదు. ఆయనకి కూడా డబ్బు పుట్టించడం కష్టం అయింది. ఇల్లు తాకట్టు పెట్టి, తక్కువ వడ్డీకి ముప్పై వేలూ కూర్చి జయంతి చేతిలో పెట్టాడు.

డబ్బు తీసుకుని జయంతి, సంపత్ బొంబాయి వెళ్ళారు. అక్కడ విషయ పరిశీలనకి సగం డబ్బు ఖర్చయిపోయింది. రాకపోకలకి మిగతా సగం ఖర్చవగా, క్యాన్సరు స్పెషలిస్టు సంపత్ ని, జయంతిని కూర్చోపెట్టి, “సంపత్ జబ్బు తగ్గే నూచనలు ఏవీ లేవని, చాలా ఎడ్యూన్డ్ స్టేజిలో ఉందని, సంపత్ రెండు నెలలు మించి బతికే అవకాశం లేదని, కెమో థెరపీ కంటిన్యూ చేస్తే మరో రెండు నెలలు ఎక్కువ బతకచ్చేమో” అంటూ నిజాన్ని కుండ బద్దలు కొట్టినట్టు చెప్పాడు.

* * *

చేతిలో డబ్బు ఖర్చైపోయి, రెండు నెలల జీవితాన్ని పదిలంగా పట్టుకుని ఇంటికెళ్ళడానికి

రైలెక్కాడు సంపత్.

తాను ఇంకా రెండు నెలలు జీవిస్తాడు అంటే నమ్మ బుద్ధి వెయ్యలేదు. కానీ, నమ్మక తప్పదు. ఈ రెండు నెలల్లో ఏం చెయ్యాలి? అప్పచెప్పడానికి ఆస్తులు, అవ్వగింతలు పెట్టడానికి పిల్లలు లేరు. తాను పోయినా జయంతి ఉద్యోగం చేసుకు బతికేస్తుంది. లేదా తల్లితండ్రుల దగ్గరకి వెళ్ళిపోతుంది. జయంతికి అన్యాయం చేసి వెళ్ళిపోతున్నాడా? ఏదేనా మాత్రం తన చేతుల్లో ఏముంది? విధి తన అదీనంలో ఉండేటట్టయితే, వీళ్ళందర్నీ వదిలి వెళ్ళేవాడా? జీవితం అంత తీపి ఇంకేదీ లేదు. అందుకే క్యాన్సరు లాంటి దాన్ని వెళ్ళగొట్టడానికి లక్ష రూపాయలు ఖర్చు చేశాడు. అమ్మ, నాన్న ఎంత సహాయం చేశారు. అమ్మ పట్టుపట్టకపోతే నాన్న పెన్షనమ్మేవారా? ఇల్లు తాకట్టు పెట్టేవారా? తమ భవిష్యత్తు ఏమిటి? అని ఎప్పుడూ ఆలోచించ లేదు అమ్మ. జయంతి ప్రవర్తనలో పెళుసుదనం అమ్మకి కొంచెం బాధ కలిగించినా, ఎంతో ఉదారంతో ‘వాళ్ళు చిన్నపిల్లలు. పట్నంలో వాళ్ళకి మనసు కుదురుతుంది. మనలా ముసలివాళ్ళయ్యాక ఈ ఇంటికే వచ్చి ఉంటారు’ అంటూ, “ఫర్వాలేదు వెళ్ళండి. అక్కడేం ఇబ్బంది పడకండి. ఏ ఇబ్బందేనా తెలియచెయ్యండి” అని తనని, జయంతిని పట్నం కాపురానికి పంపింది.

ప్రతీ ఆదివారం వచ్చే తాము ఎడం పెంచేమని, నెలకోసారి, రెండు నెలలకోసారి వస్తున్నామని గుర్తించినా, ఇంటికి వెళ్ళేసరికి “ఏరా, ఎక్కడెక్కడికి తిరిగారు? ఏ ఏ సినీమాలు చూశారు” అంటూ కబుర్లు చెప్పి, చెప్పించుకుని, తామున్న ఒక్క రోజు ఎంత హడావిడి చేసేదో! తండ్రికి బాధ్యతలు ఎక్కువ. చెల్లెళ్ళ పెళ్ళిళ్ళు, తమ్ముళ్ళ చదువులతో తన సంపాదన కరిగి పోతున్నా, అమ్మ అండ కొండంతగా ఉండడంవలన ఏనాడూ తన భవిష్యత్తు ఏమిటి? అని ఆలోచించలేదు. స్వార్థానికి పోలేదు. డాక్టరు తన జీవిత పరిధి రెండే నెలలు అని చెప్పిందగ్గర్నించీ అమ్మ జ్ఞాపకం వస్తోంది సంపత్ కి. ఆ ఆలోచనలోనే మెరుపు లాంటి ఆలోచన వచ్చింది. ఆలస్యం చెయ్యలేదు. రైలు త్రీ టైర్ లో అందరూ పడుకున్నారు. ఎదురుగుండా బెర్త్ మీద జయంతి మంచి నిద్రలో ఉంది.

బెర్త్ మీంచి లేచాడు సంపత్. కూర్చోవడానికి లేదు. పై బెర్తువాడు పడుకుని ఉండడం వల్ల వంగి బెర్త్ మీద కూర్చోవలసి వచ్చింది. అలా వంగి కూర్చునే జయంతిని లేపాడు. తుళ్ళిపడి లేచింది జయంతి. లేవగానే గాబరాగా, “ఏం వాంతి అయేటట్టు ఉందా” అనడిగింది.

లేదన్నాడు సంపత్. ఏమిటి అన్నట్టు చూసింది. “జయా! చచ్చిపోయేవాళ్ళకి చివరి కోరిక అంటూ ఉంటే తీరుస్తారు కదా, సినీమాల్లో చూపించినట్టు ‘ఉరి’ తీసే ముందు చివరి కోరిక ఏమిటి అనడుగుతారు” అన్నాడు.

జయంతి ఏం మాట్లాడలేదు. ఏం మాట్లాడడానికి ఏముంది? ఇంత అర్థరాత్రి లేపి, ‘చివరి కోరిక’ అంటూ మాట్లాడుతున్న మొగుణ్ణి అవాక్కయి చూస్తుండడం మినహా ఏం చెయ్యలేకపోయింది.

సంపత్ చివరి కోరిక గురించి చెప్పవలసిన ఉపోద్ఘాతం అంతా చెప్పి, “జయా, ఈ రెండు నెలలూ నాకు అమ్మ దగ్గర ఉండాలనుంది” అంటూ తన

సంపత్ కి కెమో థెరపీ మొదలైంది. కడుపులో మేలిగ్నస్ గ్రోత్ తో అభివృద్ధి చెందుతున్న కణాలు నాశనమయ్యాయో, లేదో తెలీదు గానీ, తీసికెళ్ళిన డబ్బు యాభై వేలూ కరిగిపోయాయి.

చివరి కోరిక చెప్పాడు.

జయంతి కళ్ళంటు నీళ్ళొచ్చాయి. అవుననలేదు, కాదనలేదు. తన కళ్ళ నీళ్ళు... ఏడుపు పైకి తెలియనీయకుండా బెర్తుమీద అటు తిరిగి వడుకుంది.

చివరి కోరిక చెప్పిన తర్వాత సంపత్ మనసు శాంతించింది. జయంతి తన చివరి కోరికని మన్నిస్తుంది అన్న ఆలోచన తృప్తి కలిగించగా బెర్తు మీద

మాస్టారు తన మొహంలో విషాదచాయల్ని దాచుకో లేకపోయారు. లోకంలో జరిగే వింతల్ని చూస్తూ మౌనంగా ఉండిపోయారు.

సంపత్ ఉద్యోగానికి వెళ్ళడం లేదు. జయంతి, రవణయ్య మాస్టారు ఉద్యోగానికి వెళ్ళి వస్తున్నారు. సంపత్ ఆరోగ్యం పాడయినప్పుడల్లా ఏవో మందులు వేసి తాత్కాలిక ఉపశమనం కలిగిస్తున్నారు.

పరిస్థితిలో తేడా పసిగట్టింది శాంతమ్మ. కొడుక్కి బాగయినట్టా? కానట్టా? మొగుణ్ణి నిలదీసి అడిగింది. "అసలు సంగతేమిటి? వాడికి తగ్గిందా? తగితే ఇక్కడికి వచ్చి ఎందుకుంటున్నాడు? వాడు ఉద్యోగానికి ఎప్పుడు వెళతాడు" అంటూ రవణయ్య మాస్టార్ని నిలబడనివ్వలేదు.

రవణయ్య మాస్టారు కూడా దాచదలచుకోలేదు. ఇప్పుడే నిజం చెప్పేస్తే శాంతమ్మలో 'విషాదపు లావా' ఉద్భవం కాలక్రమాన తగ్గుతుందని, ఆఖరి నిజాన్నీ, కొడుకు చావునీ తట్టుకోగల ధైర్యం చేకూరుతుందని, "శాంతా, నీ కొడుకు రెండు నెలలే బతికుంటాడు. వాడి చివరి కోరికగా ఆఖరి రోజులు నీదగ్గర గడుపుదామని వచ్చాడు" అంటూ జరిగిందంతా శాంతమ్మకి వివరంగా చెప్పారు.

శాంతమ్మ నిశ్శబ్దంగా ఏడ్చింది. ఎంత ఏడుపు దాచుకున్నా, ఉత్తేజితమైన హృదయంలో లావా పొంగి, కన్నీరుగా కారి, వాటి చిహ్నాలని బుగ్గల మీద చారికలుగా మిగులుస్తున్నాయి. ఆమె ముఖం దుఃఖం తీవ్రతకి వడలిపోయింది.

అందుకే ఆవిడ విచారాన్ని మరుగుపర్చలేకపోయింది.

అది గమనించిన సంపత్ తండ్రిని, "అమ్మకి అసలు విషయం చెప్పావా నాన్నా" అని అడిగాడు.

తండ్రి అవునన్నట్టు తలూపాడు.

తల్లిని ఏమని ఓదార్చాలి? ఏమని ధైర్యం చెప్పాలి? ఏం చేస్తే ఆవిడలో దుఃఖం తీరుతుంది? అన్నీ ఆలోచనలు, ప్రశ్నలు. తల్లిని పలకరించాలంటేనే ధైర్యం చాలడం లేదు సంపత్కి.

అడిగిన సేవ చేసి కొడుకుని అపురూపంగా చూసుకునే శాంతమ్మ కూడా అన్ని పనులూ మౌనంగా చేసుకుపోతోంది. చేస్తున్న ఏ పనిలోనూ మనసు నిలవడం లేదు. ఆమెకి ఈ సత్యం మనసులో ఇంకక ముందే, ఆమె మనసుకి తగిలిన దెబ్బ చాలదన్నట్టు, ఓ రోజు మధ్యాహ్నం ఇంటి మీద అప్పిచ్చినవాడు వచ్చాడు నెల వడ్డి కోసం. ఈ నెల కొడుకూ, కోడలూ ఇక్కడే ఉండడం వల్ల ఖర్చు ఎక్కువై ఈ నెల వడ్డి కట్టలేకపోతున్నామని, వచ్చే నెల నుండి కట్టేస్తామని చెప్పింది శాంతమ్మ. కానీ, వాడొప్పుకోలేదు. నోటికి వచ్చినట్టు అన్నాడు.

"తాను అసలు అడగడం లేదని, వడ్డి కట్టడానికి ఇంత గింజుకుంటారేమిటి" అనుకుంటూ వెళ్ళిపోయాడు.

నీకు అసలెందుకు నాయనా, ఇల్లే పుచ్చుకునే ఉద్దేశంలో ఉన్నావు. ఇంక మేం గింజుకోవడం నీ వడ్డి కట్టలేక కాదు" అనుకుంది. తన మనసు ఎందుకు గిలగిల్లాడు తోందో ఆమెకి తట్టేసరికి దుఃఖం వరదలా కొట్టుకొచ్చేసింది శాంతమ్మకి.

కొడుకు ఆఖరి రోజులు తన దగ్గర గడుపుదామని వచ్చాడు. కొడుకుని వెళ్ళిపోమని చెప్పలేదు. రవణయ్య మాస్టారు ఈ వయసులో పడుతున్న కష్టాన్ని చూసి ఓర్చునూ లేదు.

ఈ ఆర్థిక సమస్య నుంచి బయటపడాలంటే కొడుకూ కోడలు వెళ్ళిపోవాలి. కొడుకింకెక్కడకి వెళతాడు? భగవంతుడి దగ్గరకే వెళ్ళేది. కొడుకు

వెళ్ళిపోయాక కోడలు ఎలానూ ఉండదు. వెళ్ళిపోతుంది. ఈ సంబంధం అక్కడితో సరి. కొడుకు ఆరోగ్యం బాగుపడుతుందని చేసిన ఖర్చంతా బూడిదలో పోసిన పన్నీరైంది. ఇంక ఏ ఆశ మిగిలింది? తాను, మాస్టారు అప్పిచ్చినవాడి చేతుల్లో ఇల్లు పెట్టి, రోడ్డు పట్టి పోవలసిందే. తమని ఎవరాదరిస్తారు? ఎవరేనా ఆదరించడానికి అందరి సంసారాలూ అంతంత మాత్రమే. ఇంతవరకూ తిన్నా, తినకపోయినా ఓ గూడంటూ ఉంది. ఇప్పుడది కూడా కరువైపోతుంది. కొడుకుతో పాటు తాము గూడా ఆ దారే పట్టేస్తే ఎంత బావుణ్ణు. కానీ, అలా జరగదు. భర్తని తలుచుకు దిగులుపడింది శాంతమ్మ. తాను కాపురానికి వచ్చిన దగ్గర నుండి సుఖపడ్డం ఎరుగని భర్త. ఈ ముసలితనంలో నిలువ నీడ లేక రోడ్లమ్మట పడిపోవలసి వస్తోంది. కొడుకు చనిపోతాడనే దుఃఖం కన్నా ముందు ముందు వయసుడిగి నిలువ నీడ లేక భర్త వడే యాతన, పీడ తలపుకు వచ్చి దుఃఖం మూడింతలు పెరిగింది.

శాంతమ్మ దుఃఖం మనసు పొరల అడుగున పడి, ఆమె హృదయం కాక, మెదడు పనిచేసేసరికి పది రోజుల దాకా గడిచాయి.

అప్పటికి సంపత్ మరి నీరసంగా తయారయ్యాడు. ఏం తిన్నా కడుపులో ఇమడడం లేదు. అతని పరిస్థితిని అర్థం చేసుకున్న శాంతమ్మ 'ఎవరు ఏమనుకుంటేనే? తాను ఇంక ఆలస్యం చెయ్యకూడదు' అనుకుంది.

* * *

ఆ రోజు రవణయ్య మాస్టారు, జయంతి ఉద్యోగాలని టౌను వెళ్ళిపోయాక, మెల్లగా కొడుకు దగ్గరకి చేరింది. మంచం పక్కగా నేల మీద కూర్చుని, "బాబూ" అని పిలిచింది.

సంపత్ నీరసంగానే, "ఏమిటమ్మా" అని పక్కకి ఒరిగి చూశాడు.

నీరసంగా, దీనంగా ఉన్న సంపత్ ముఖం చూడగానే అడుగుదామనుకున్నది మర్చిపోయి, ఆమె కోర్ కోరికలో నిర్లజ్జకి ఆమె గుండెలు అవిసి, దుఃఖం పెల్లుబికి, మంచం దండెకి తల దబదబ బాదుకుని, వెక్కివెక్కి ఏడ్చింది శాంతమ్మ. ఎంతైనా తల్లి మరి! తల్లి ఎందుకలా ఏడ్చిందో అర్థం కాలేదు సంపత్కి.

ఇన్నాళ్ళూ అణిచిపెట్టుకున్న దుఃఖం పెల్లుబికి తల్లి ఏడుస్తోంది అనుకున్నాడు సంపత్. కళ్ళలో నీళ్ళు తిరిగి, "మన చేతిలో ఏం లేదమ్మా" అన్నాడు.

కొడుకు ఎందుకలా అన్నాడో అర్థం అయింది శాంతమ్మకి. ఏడుస్తూనే, "అలా కాదురా" అంది.

సంపత్కి ఆశ్చర్యం వేసింది. "మరి" అంటూ మంచం మీంచి లేచి కూర్చున్నాడు.

అప్పటికే శాంతమ్మ దుఃఖం తీరలేదు. వెక్కిళ్ళు వస్తూనే ఉన్నాయి. మంచం దండెకి తల ఆన్చుకు కూర్చుంది.

"చెప్పమ్మా! నీ మనసులో ఏముందో చెప్పు" అన్నాడు సంపత్ ఆత్రంగా, కొడుకు చావు కన్నా మించిన దుఃఖం తల్లికి ఏం ఉంటుందో అతని బుర్రకి తట్టలేదు.

సంపత్ బాగా బలవంతం చేసిన మీదట, 'సంపత్ హైదరాబాద్ ట్రీటుమెంటు కోసం భర్త పెన్షన్మ్యేసి, చిన్న ఉద్యోగంలో చేరిన విషయం, బొంబాయి ప్రయాణం కోసం ఇల్లు తాకట్టు పెట్టి వడ్డికి డబ్బు తెచ్చిన విషయం చెప్పి, ఇంటి మీద తెచ్చిన అప్పుకి వడ్డి కట్టలేని పరిస్థితిలో ఇల్లు అప్పులవాడికి వదిలి వీధిన పడవలసి వస్తుందని, ఈ వయసులో మీ నాన్న పడుతున్న యాతనని చూడలేకపోతున్నానని, అదే తన దుఃఖం అని' చెప్పతూ, "నువ్వేదైనా సహాయం చెయ్యరా. కనీసం మమ్మల్ని వీధిన పడకుండా కాపాడు" అంది. అంటూ దుఃఖం నల్లటి మేఘంలా కప్పేయగా వెక్కివెక్కి ఏడ్చింది శాంతమ్మ.

పడుకుని, తన మీద దయ చూపని నిద్రా దేవిని ఆహ్వానిస్తూ కళ్ళు మూశాడు.

* * *

ఇంటెదురుగా ఆగిన ఆటోరిక్సా లోంచి దిగిన సంపత్ని, జయంతిని చూసి శాంతమ్మ, రవణయ్య మాస్టారు ఆశ్చర్యపోయారు.

జబ్బు పూర్తిగా తగ్గి కొడుకింటికి వచ్చాడని సంజరపడింది శాంతమ్మ. విషయం తెలిసి రవణయ్య

తల్లి మనసులో మాట తెలియగానే అవాక్కయి, ఆలోచనలో పడిపోయాడు సంపత్.

దూరంగా పక్కింటివాళ్ళ రేడియోలో మంగళం పల్లి మార్గవంగా 'విన్నపాలు వినవలె వింత వింతలూ... వన్నగపూ దోమతెర పైకెత్తవేమయ్య' అంటూ వెంకటేశ్వరుణ్ణి వేడుకుంటున్నాడు.

'నిజమే. తన ఆలోచనలో తానున్నాడు. తనదే దయనీయమైన స్థితి అనుకుంటున్నాడు. కానీ, తల్లిని, తండ్రిని తన కంటే దీన స్థితిలో వదిలిపోతున్నానని అర్థం చేసుకోలేకపోయాడు. తాను పోయాక జయంతి తన తండ్రి దగ్గరకి చేరుకోవచ్చు. లేదా ఉద్యోగం చేస్తుంది. ఆమె ఒంటో ఆ సత్తువ ఉంది. కానీ, తల్లి, తండ్రి ఒంటో ఆ సత్తువ లేదు. ఉద్యోగం చేసి సంపాదించి, ఇల్లు విడిపిస్తాననే నమ్మకం లేదు.'

వివరి దశలో వాళ్ళని అన్యాయం చేసి, తన దారి తాను చూసుకోకూడదు. జయంతి మీద నమ్మకం లేక, తల్లి తనని ఈ కోరిక కోరలేదు. జయంతికి జరుగుతున్న అన్యాయానికి జయంతి తట్టుకు నిలబడగల ధైర్యం, వయసూ ఆమెకి ఉన్నాయి. అన్నీ ఉడిగిపోయినా, ఇంకా జీవితంలో ఘర్షణ పడవలసి రావడం తల్లితండ్రుల దౌర్భాగ్యం. తాను ఏం చేస్తే తల్లి కోర్కె తీర్చగలడు. జయంతితో చర్చించాలి! జయంతితో చర్చిస్తే ఆమె ఏం అనుకుంటుందో? ఎలా అర్థం చేసుకుంటుందో? అసలు జయంతి మీద నమ్మకం ఉంటే, రేపో మాపో కనబడకుండా పోయే కొడుకుని సిగ్గు వదిలి అడుగుతుండా అమ్మ? తానే ఏదో ఏర్పాటు చెయ్యాలి' అని నిర్ణయించుకున్నాడు సంపత్.

* * *

తల్లి మనసులో మాట బైటపెట్టిన వారం రోజులకి ఓ ఆదివారంనాడు సంపత్ మంచం మీద కూర్చుని, అందర్నీ తన దగ్గరకి రమ్మనమని పిలిచాడు. అతని చేతిలో కాగితాలున్నాయి. అందరూ వచ్చాక-

"జయంతీ! నా పరిస్థితి నీకు తెలుసు..." అంటూ మొదలు పెట్టాడు. "నాకు ఏ ఆస్తులూ లేవు. ఉన్నదానితోనే గడిపామని నీకు తెలుసు. చేసిన అప్పులు పోగా, నా ఆఫీసు నుండి నా పేర్లు ఉన్న ప్రావిడెంట్ ఫండ్, గ్రూప్ ఇన్సూరెన్స్, గ్రాంటుటీ నీ పేరున వస్తుంది. మా ఆఫీసువాళ్ళు నీకు ఉద్యోగం కూడా ఇవ్వచ్చు. నీ గురించి నాకు బెంగ లేదు.

**అన్నీ ఉడిగిపోయినా,
ఇంకా జీవితంలో ఘర్షణ
పడవలసి రావడం
తల్లితండ్రుల దౌర్భాగ్యం.
ఎలా తల్లి కోర్కె తీర్చాలి?
ఈ విషయం జయంతితో
చర్చిస్తే ఎలా అర్థం
చేసుకుంటుందో?**

కానీ, నా జబ్బు నయమవుతుందన్న నమ్మకంతో తన పెన్షన్ అమ్మి, చిన్న ఉద్యోగంలో జాయిన్ అయి, ఇల్లు కుదువ పెట్టి, దానికి అయిన వడ్డీ కట్టలేక, వీదీన పడిపోతామన్న దిగులుతో ఏం చెయ్యలేని స్థితిలో ఉన్న అమ్మానాన్నల గురించే నా బాధంతా. అందుకే నా ఇన్సూరెన్స్ పాలసీని అమ్మ పేరుతో నామినేట్ చేశాను. దానివల్ల వచ్చే అరవై వేలూ అమ్మ తీసుకుంటుంది. దానికి అభ్యంతరం చెప్పవని ఆశిస్తాను" అన్నాడు ఆయాసంగా.

శాంతమ్మ, రవణయ్య మాస్టారు నిశ్శబ్దంగా, ఏదో తప్పు చేసినట్టు, నేలచూపులు చూస్తూ కూర్చున్నారు. సంపత్కి ఏం జరుగుతుండా అన్న ఆదుర్దా ఎక్కువైంది. జయంతి తల్లితండ్రుల్ని అనప్యాయం చేశాడంటే? కొడుకు చావుబతుకుల మధ్య ఉంటే, తల్లి, తండ్రి సిగ్గు విడిచి డబ్బు దేవురించారు అని ఈసడించుకుంటుందా? ఆ డబ్బు కూడా నా హక్కు. ఎవరేనా ఎలా తీసుకుంటారో చూస్తాను అని నవ్వులు చేస్తుందా? ఏం చేస్తుంది జయంతి. ఎలా అర్థం చేసుకుంటుంది? ఎన్నో అనుమానాలు, అపార్థాల మధ్య తన ఆఖరి క్షణాలు గడుస్తాయా? తల్లి కోరిక

తీర్చాలనే. తన చివరి ఆశయం తీరకుండా, అందరి మనసుల్నీ బాధపెట్టి, తాను బాధపడి, చివరో మనశ్శాంతి కరువవుతుందా? అన్న ఆలోచనలతో సంపత్ జయంతినే దీర్ఘంగా చూస్తున్నాడు.

జయంతి మౌనాన్ని వేరుగా అర్థం చేసుకుని, అనవసరపు ఘర్షణ ఎందుకులే అని, "ఎందుకురా. రోజులు ఎలాగోలా వెళ్ళిపోతాయి. నువ్వేం బాధపడకు..." అంటూ గొణిగారు రవణయ్య మాస్టారు.

అంతవరకూ దూరంగా గోడకానుకుని, సంపత్ చెప్పింది ఆశ్చర్యంగా విధితున్న జయంతి, శాంతమ్మనీ, రవణయ్య మాస్టార్నీ క్షణం పాటు తేరిపారచూసి, కూర్చున్న చోటు నుండి లేచి, సంపత్ మంచం దగ్గర నేల మీద కూర్చుని, సంపత్ చేతిని తన చేతిలోకి తీసుకుంది.

"సంపత్ నవ్వేం దిగులు పడకు. నువ్వు మీ అమ్మగారికిచ్చిన సొమ్ము వేపు నేను కన్నెత్తేనా చూడను. నేను వాళ్ళ నిస్సహాయతని అర్థం చేసుకోగలను. నీ ఆరోగ్యం కోసం తన భవిష్యత్తు ఏమైపోతుంది అని ఆలోచించకుండా, డబ్బెత్తి ఇచ్చిన మావగారి ఔదార్యాన్ని వెలకట్టగలిగే శక్తి నాకు లేదు. నువ్వు వాళ్ళ గురించి ఏం బెంగపెట్టుకోకు. నువ్విచ్చిందే కాదు, నాకు చేతనైన సహాయం కూడా చేస్తాను" అంది. ఆలా అంటున్నప్పుడు ఆమె గొంతు వణికింది. మంచం దిండుకి తల ఆన్చి, కళ్ళంటు ఉబికివస్తున్న కన్నీళ్ళని దాచేసింది. ఈ రెండు నెలల్లో ఆమె జీవితంలో ఏది ముఖ్యం? అన్నది నేర్చుకుంది. మనిషిలో మంచి మనిషికి కలిగించినంత సుఖాన్ని జీవితంలో మరే అనుభవం కలిగించలేదని అర్థం చేసుకుంది.

ముగ్గురు శ్రోతలూ తమ చెవుల్ని తామే నమ్మలేకపోయారు. శాంతమ్మ గోడకి చేరబడి వెక్కుతూ ఏడుస్తోంది. రవణయ్య మాస్టారి కళ్ళలో నీళ్ళు చిమ్మి, ఎదురుగా ఉన్న మనుషులు మనకబారిపోయారు.

జయంతి మనసు తెలియడంతో సంపత్కి జయంతి చూపిన ఔదార్యానికి, అభిమానానికి మనసు తేలికపడి హాయినిచ్చింది.

తన చివరి క్షణాల్లో తల్లి కోరిక తీర్చగలిగాననే తృప్తితో అతను వెనక్కి దిండుకు ఆనుకుని, ఆనందంతో కళ్ళు మూసుకున్నాడు.

ఆ జీవికి అంతకన్నా ఏం కావాలి? ■